

maslo pa se ne soli. Sol spravi iz masla nekoliko vode, mlečnega sladkorja in sirnine. Mlečni sladkor in sirnina pa ste ravno dve tvarini, ki vzročujeta v družbi z vodo razkrojenje putra. Sol tedaj poviša dobroto masla, ker stori, da stanovitneje in zdravo ostane. Ker se vže tako vse jedi solé, kakor tudi vsakter vsaj nekoliko osoli surovo maslo, ko ga je, jasno je, da je v vsakaterem oziru opravičeno, da se puter koj osoli, ko se napravi.

Pa še drug vzrok je, ki dokazuje potrebo, da se soli surovo maslo. Sol pripomore, da se bolje izdelata maslo, kajti ona stori, da se loči v mleku sirnina od maslene tolščobe. Samo mleko se kaj težavno čisti; kedar pa se dodá mleku nekoliko kuhinjske soli, vrši se čiščenje hitreje. Tako moremo odpraviti vso sirnino iz masla, s tem pa dosežemo najboljše maslo.

Društvo sirarjev edino zdavno sredstvo za povzdigo sirarstva.

O tem je govoril slavni Schätzman iz Švice, rekši, da v Švici so se ustanovile sirarske družbe vže pred 50 leti, ne da bi na to silila vlada ali kaka kmetijska družba, ljudstvo samo je spoznalo važnost združenja. Sedaj je le v enem kantonu (Bernu) vže nad 1090 sirarskih družeb, ki izdelujejo v enem letu sira za več milijonov frankov vrednosti. —

Naj to, kar Švicarji delajo, tudi naši planinci začno po izgledu Bohinjcev!

Gospodarske skušnje.

* *Kako obvarovati sadno drevje zajcev in mrčesov.* „Neut. landw. V. Mitth.“ svetujejo, naj se deblo dreves namaže z mazilom, ki se napravi iz mleka in sáj. Hud kislat duh sáj je jako zopern mrčesom, ki se gotovo ne lotijo rastlin, na katere se je potrosilo nekoliko sáj, katere so pa rastlinam tudi dober gnoj. Zajec beži od dreves, ki so namazani s tem mazilom. Tudi je dobro, da se krog drevesa zemlja odkoplje in posuje nekoliko sáj, katere varujejo korenike drevesa pred mrčesi.

* *Kako kislo zelje obvarovati plesnobe.* — „Prakt. Landw.“ svetuje, da, ko se na zelju prikaže preprega smrdljive plesnobe, katera pokvari zelje, treba, viliti na zelnico, ki stoji nad zeljem, masec dobrega žganja. To se ponavlja, ko se jemlje zelje iz kadí; tri- ali štirikratni dodatek gotovo popravi zelje, katero dobí po žganji jako prijeten okus.

Politično-zgodovinske črtice.

Nekdanji politični stan Kranjske dežele.

Obljuba zvestobe cesarju Leopoldu I. v Ljubljani. *)

Bilo je dne 7. septembra 1660. leta, ko je cesar Leopold čez Koroško prišel na Kranjsko, da kot dedni vladar sprejme od stanov Kranjskih obljubo zvestobe. Naproti so mu šli pol milje nad Ljubljano proti Kranji. Blizo velike lipe bil je postavljen krasni šotor z žametom in atlasom prevlečen. Tu so cesarja pričakovali plemenitniki in vitezi Kranjski, da se mu poklonijo in roko poljubijo.

Velikanska bila je ta slovesnost, ki se je le redko-kterikrat videla.

*) Te črtice smo vzeli iz zanimive knjižice, ki jo je po Valvazorji in mnogih drugih pisateljih P. pl. Radič leta 1871 na svetlo dal v spomin častite rodovine baronov Grimšičev pod naslovom: „Die Freiherren von Grimschitz.“

Prvi so šli Hrvaški plemenitniki, okoli ram so jim visele tigrovine, garda generala graničarov Herbarda Turjaškega, — za njim je prišel Kranjski mladeneč, 20 let star, v Hrvaški opravi, prosto stoječ na konji brez sedla, v desni roki pa je sukal 6 vatlov dolgo sulico; za njim je šel general, godba, četa konjиков s ponosnimi pisanimi tigrovinami okoli ram in na konji z zlatom in srebrom okinčanih. Poleg obilega spremstva cesarjevega vdeležila sta se te svečanosti tudi papežev nuncij in Beneški poročnik, — pa še druga množica: 800 mož lično napravljenih in oboroženih; za njim cesarjevi furirji, jezdici, konje peljaje, trompetarji in pavkarji, grofi in baroni, gospodje in plemenitniki Kranjski, tuja žlahna gospoda in nadvojvoda. Pred cesarjem jezdili so heroldi državni in posamesnih dežel in cesarski podmaršal grof Lamberg z golim mečem — in za temi cesar na konji — na desni in levi zraven njega so gologlavi šli hačiji, za njim gori imenovana dva poročnika, dvorni nadmaršal grof Porcia in dvorni nadkonjar grof Ditrichstein, potem žlahniči, trabanti in 24 cesarjevih kočij. 8 kompanij oklepnikov (kirasirjev) polka Arizaga, ki so takrat bili v Ljubljani, so bili zadnja straža.

Pri vratih „vicedoma“ je stalo 100 mož mestne garde, 600 pa pri deželni hiši (lontovžu). Vhod v mesto je trajal 2 uri, naposled se je zapel „Te deum“ v stolni cerkvi Št. Miklavški.

Po končani tej svečanosti bilo je veselje brez konca in kraja v mestu, osvečava, streljanje, glediščina predstava pri grofu Auerspergu, pojedine, plesi itd.

Slovesni obed je končal svečanost, ki se je vršila v škofiji, kjer je cesar bival, 13. septembra dopoldne.

Stanovi so takrat oprostili cesarja, da jim ni prisegal gologlav in s povzdignjenimi prsti, kakor je to poprej zmirom navada bila; s slovesno besedo pa jih je zagotovil: „pravice in svoboščine vojvodine Kranjske varovati.“

Po tej cesarjevi slovesni obljubi so stanovi, deželni glavar, škof in druga duhovna in sveta gospoda kakor tudi zastopniki mest in trgov Kranjskih cesarju obljubo zvestobe prisegli in naposled mu roko poljubili.

Tako je bila svečanost končana, ki je cesarja opominjala njegovih dolžnosti do vojvodine Kranjske, katera ga je prostovoljno priznavala za svojega vladarja in mu prisegla zvestobo.

Pragmatična sankcija in deželni zbor Kranjski.

Pragmatična sankcija, s katero je cesar Karol VI. svoji hčeri, veliki cesarici Mariji Tereziji, nasledstvo vladarstva v svojih rokah zagotovil, bila je, kakor vsem drugim kraljestvom in deželam, predložena Kranjskim deželnim stanovom 30. aprila 1720. leta, „da jo sprejmejo, priznajo in razglasijo“ („zur Annahme, Erkenntnis und Publizierung“). — Tako se v nemškem jeziku glasijo cesarjeve besede.

To pismo cesarjevo, iz Gradca v Ljubljano naznanjeno, je bilo 19. junija 1720. leta v očitni, obilo obiskani seji Kranjskega deželnega zbora brano. Zbor je sklenil, addresso poslati cesarju, in še tisti dan se je to zgodilo. Podpisali so jo vsi v deželnem zboru pričujoči udje, in njim na čelu grof Jan. Gašp. Kobenzl.

Deželni zbor Kranjski je takrat štel 65 udov, po takem skor še enkrat več kot današnji.

Prepis „na dvor“ („an den Hof“) poslane adrese se nahaja v arhivu Kranjskega deželnega odbora.

V tem pismu (adresu) pripoznajo deželni zastopniki veliki pomen in korist rednega nasledstva za blagor in varnost „podložnih kraljestev in dežel“ („der untergebenen Königreiche und Länder“), „za njihovo združbo